

5/2008. (I. 23.) AB határozat

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság az Országgyűlés országos népszavazás elrendeléséről szóló határozata ellen benyújtott kifogások tárgyában meghozta a következő

határozatot:

1. Az Alkotmánybíróság az Országgyűlés 109/2007. (XII. 19.) OGY határozatát helybenhagyja.
2. Az Alkotmánybíróság az Országgyűlés 109/2007. (XII. 19.) OGY határozata ellen benyújtott, a népszavazási kérdés ellen irányuló kifogásokat, valamint a határidőn túl előterjesztett kifogást érdemi vizsgálat nélkül visszautasítja.
3. Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság 476/2007. (XII. 5.) OVB határozata ellen benyújtott kifogásokat visszautasítja.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

Indokolás

I.

1. Az Országgyűlés 109/2007. (XII. 19.) OGY határozatával (a továbbiakban: OGY határozat) úgy döntött, hogy elrendeli az országos ügydöntő népszavazást a következő kérdésben:

„Egyetért-e Ön azzal, hogy a fekvőbeteg-gyógyintézeti ellátásért a jelen kérdésben megtartott népszavazást követő év január 1-jétől ne kelljen kórháziapidíjat fizetni?”

A határozat a Magyar Közlöny 2007. évi 178. számában, 2007. december 19-i dátummal jelent meg.

A határozat ellen több magánszemély nyújtott be kifogást.

A kifogások egy részét az Országos Választási Bizottsághoz nyújtották be. Ezeket 2007. december 20-án, 21-én, 27-én 16 óra előtt, valamint december 28-án terjesztették elő.

Van olyan, december 17-én keltezett kifogás is, amelyet a Legfelsőbb Bírósághoz nyújtottak be, és azt a Legfelsőbb Bíróság továbbította 2008. január 3-án az Országos Választási Bizottsághoz.

Az Alkotmánybírósághoz egy kifogást 2007. december 17-én, egyet december 21-én, egyet december 27-én nyújtottak be.

A kifogásokat a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény (a továbbiakban: Ve.) 130. §-ának (2) bekezdésében meghatározott, a határozat közzétételétől számított nyolc napon belül lehetett előterjeszteni.

A Ve. 4. § (3) bekezdése szerint az e törvényben meghatározott határidők jogvesztők, azok - ha a törvény másképpen nem rendelkezik - a határidő utolsó napján 16 órakor járnak le.

A (4) bekezdés szerint a napokban megállapított határidőket a naptári napok szerint kell számítani.

A kifogás benyújtására nyitva álló határidő a határidő utolsó napján, 2007. december 27-én 16 órakor járt le. Az Alkotmánybíróság az ügyet a Ve. 130. §-a (3) bekezdésének megfelelően soron kívül bírálta el.

2. A kifogások tartalma az alábbiak szerint foglalható össze:

2.1. Egyes kifogások szerint a fenti kérdésben nem lehet országos népszavazást tartani. Ezek közül több kifogás hivatkozott arra, hogy a népszavazás kezdeményezésére vonatkozó politikai alapjog csak természetes személyeket illet meg, pártokat nem. Álláspontjuk szerint mivel a kezdeményezők az aláírásgyűjtő ív mintapéldányának hitelesítésére irányuló eljárásban és azt követően politikai pártok képviselőiben jártak el, nem lehet népszavazást elrendelni. Hivatkoztak arra is, hogy a kezdeményezők az eljárás során nem bizonyították, hogy jogosultak voltak a pártok képviselőire.

Az egyik kifogás szerint a kérdés nem felel meg az egyértelműség követelményének, mert az abban használt fogalmak „pontatlanok, nem fedik a tényleges, objektív valóságot”, ezért a kérdés félrevezető a választópolgárok számára.

Több kifogás arra hivatkozott, hogy az Országgyűlés a határozat meghozatalánál nem vette figyelembe a 27/2007. (V. 17.) AB határozatban foglaltakat, amelyben az Alkotmánybíróság mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenességet állapított meg. Álláspontjuk szerint a mulasztás teljes körű pótlásáig a kérdésben nincs helye népszavazás tartásának. Egy másik kifogás szerint pedig az képezi az elrendelés akadályát, hogy nem állapítható meg, hogy a kérdésben tartott eredményes népszavazás mikortól kötelezi az Országgyűlést.

2.2. A kifogások egy része szerint a jogi környezet időközbeni változása miatt nincs helye népszavazás tartásának.

Eszerint a kérdést - utolsó alkalommal - hitelesítő 59/2007. (X. 17.) AB határozat meghozatalát követően az Országgyűlés elfogadta a Magyar Köztársaság 2008. évi költségvetéséről szóló 2007. évi CLXIX. törvényt, amely szerint a vizitdíj és a kórházi napidíj az Egészségbiztosítási Alap költségvetésének kiemelt jelentőséggel bíró eleme, amellyel több kiadási tétel is számol. Ezért ezek megszüntetése a költségvetési fejezet teljes átalakítását tenné szükségessé. Mindezek miatt a kérdésben az Alkotmány 28/C. § (5) bekezdés *a*) pontja alapján nem lehet népszavazást tartani.

2.3. Más kifogások szerint az Országgyűlés népszavazást elrendelő határozata nem felel meg az országos népszavazásról és népi kezdeményezésről szóló az 1998. évi III. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) 14. § (2) bekezdése, valamint a Ve. 29/B. § (2) és (3) bekezdései szerinti tartalmi követelményeknek.

Eszerint az nem tartalmazza az Országos Választási Bizottság (a továbbiakban: OVB) döntést megalapozó határozatainak a megjelölését, a jogorvoslati eljárások eredményére történő utalást, a jogerő napját, az OGY határozattal szembeni jogorvoslati lehetőségeket, a választópolgári kezdeményezés számszerűsítését, a népszavazás költségvetésére és annak részelemeire valamint fedezetére való utalást, a megállapított tényállást, az elfogadott és mellőzött bizonyítékok megjelölését, és a döntés alapját képező jogszabályhelyeket. A kifogást tevő értelmezésében e hiányosságok önmagukban is az OGY határozat megsemmisítésére kell vezessenek.

Előadták azt is, hogy mivel az Országgyűlés külön határozott a kórházi napidíj, vizitdíj és a képzési hozzájárulás eltörlésére irányuló népszavazások elrendeléséről, ezért nincs formai akadály annak, hogy e népszavazások különböző napokra kerüljenek kitűzésre. Ez viszont indokolatlanul növelné a népszavazás költségeit.

A kifogások - az országgyűlési határozat törvényellenességének indokaként - hivatkoztak arra is, hogy az Országgyűlésnek az elrendeléskor nem volt hivatalos tudomása az aláírásokat hitelesítő OVB határozat jogerőre emelkedéséről, az OVB J/4646. számú jelentése ugyanis nem tartalmazza, hogy az a Legfelsőbb Bíróság melyik határozatával emelkedett jogerőre.

2.4. Több kifogás az aláírások hitelesítése során történő törvénysértésekre alapozva kéri az országgyűlési határozat megsemmisítését. Álláspontjuk szerint az OVB nem vizsgálta, hogy az aláírásgyűjtés során volt-e visszaélés, továbbá nem állapította meg számszerűen, hogy hány aláírás hitelesíthető, így az Országgyűlés nem volt olyan helyzetben, hogy a népszavazási kezdeményezésről döntsön. E kifogások egyike szerint a Ve. 119. § (1) bekezdésében foglalt „statisztikai és matematikai módszerek” szabályait nem állapítják meg jogszabályok, ezáltal sérül az Alkotmány 2. § (1) bekezdéséből levezethető jogbiztonság követelménye, sérti továbbá a Ve. 3. § *a*) és *d*) pontjaiban rögzített alapelveket, hogy e módszereket a választópolgárok és a döntésre jogosult országgyűlési képviselők nem ismerhették meg.

2.5. A kifogások egy része - jogi érvek részletes kifejtése nélkül - azt állítja, hogy a kérdés igazságtalan és célszerűtlen, így abban nem tartható népszavazás.

2.6. Van olyan kifogás is, amelyben kérték, hogy az Alkotmánybíróság az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, módosított és egységes szerkezetbe foglalt 3/2001. (XII. 3.) Tü. határozat (a továbbiakban: Ügyrend) (ABH 2003, 2065.) 30. §-ában foglaltak alapján az előtte folyó eljárást függeszse fel.

3. A jelen ügy előzményéhez tartozik, hogy az OVB a 156/2007. (VI. 25.) OVB határozatban megállapította: a kórházi napidíjra vonatkozó kérdést tartalmazó aláírásgyűjtő ív a hatályos törvényi rendelkezésekben meghatározott formai, valamint a feltett kérdésre vonatkozó tartalmi - alkotmányossági és törvényességi - követelményeknek megfelel, ezért az aláírásgyűjtő ív mintapéldányát hitelesítette.

Az OVB-nek a népszavazást kezdeményező aláírásgyűjtő íven szereplő kérdést hitelesítő döntését magában foglaló határozata ellen számos kifogást nyújtottak be. A benyújtott kifogások részben arra hivatkoztak, hogy a kérdések hitelesítését az Alkotmány 28/C. § (5) bekezdése alapján meg kellett volna tagadni, részben pedig azt állították, hogy az Alkotmánybíróság gyakorlatában a népszavazási kérdésekkel szemben támasztott más alkotmányi és törvényi követelmények a jelen kérdés hitelesítésének akadályát képeznék. Az Alkotmánybíróság az OVB határozatát helybenhagyta [59/2007. (X. 17.) AB határozat, ABK 2007. október, 924.].

4. Az Alkotmánybíróság a kifogásokat az Ügyrend 28. § (1) bekezdése alapján egyesítette, és egy eljárásban bírálta el.

Minthogy az egyik beadvány az országgyűlési határozat felülvizsgálatán kívül - utólagos normakontroll keretében - kérte a 102/2007. (XII. 12.) AB határozat, valamint „A választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény végrehajtásáról az országos népszavazáson és az országos népi kezdeményezésen” című 34/2002. (XII. 23.) BM rendelet 5. melléklete 6. mintájának, továbbá a Ve. 119. § (1) bekezdésének alkotmányossági felülvizsgálatát is, az indítványnak ez utóbbi részeit az Alkotmánybíróság az Ügyrend 28. § (2) bekezdése alapján a jelen ügytől elkülönítette.

Az Alkotmánybíróság elkülönítette a mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megszüntetésére irányuló azokat az indítványokat is, amelyek kifogásolták, hogy az Nsztv. a népszavazási kezdeményezés mintáját, a Ve. az aláírásgyűjtő ív mintáját nem szabályozza.

II.

A kifogások elbírálásánál figyelembe vett jogszabályok:

1. Az Alkotmány érintett rendelkezései:

„2. §

(2) A Magyar Köztársaságban minden hatalom a népé, amely a népszuverenitást választott képviselői útján, valamint közvetlenül gyakorolja. (...)

28/C. § (...)

(2) Országos népszavazást kell tartani legalább 200 000 választópolgár kezdeményezésére.

(3) Ha az országos népszavazást el kell rendelni, az eredményes népszavazás alapján hozott döntés az Országgyűlésre kötelező.”

2. A Ve. érintett rendelkezései:

„130. § (1) Az Országos Választási Bizottságnak az aláírásgyűjtő ív, illetőleg a konkrét kérdés hitelesítésével kapcsolatos döntése elleni kifogást a határozat közzétételét követő tizenöt napon belül lehet - az Alkotmánybírósághoz címezve - az Országos Választási Bizottsághoz benyújtani.

(2) Az Országgyűlés népszavazást elrendelő, valamint kötelezően elrendelendő népszavazás elrendelését elutasító határozata elleni kifogást a határozat közzétételét követő nyolc napon belül lehet - az Alkotmánybírósághoz címezve - az Országos Választási Bizottsághoz benyújtani. Az Országos Választási Bizottság a kifogás benyújtásáról haladéktalanul tájékoztatja az Országgyűlés elnökét, a népszavazást elrendelő határozat elleni kifogásról a köztársasági elnököt is.

(3) Az Alkotmánybíróság a kifogást soron kívül bírálja el. Az Alkotmánybíróság az Országos Választási Bizottság, illetőleg az Országgyűlés határozatát helybenhagyja vagy azt megsemmisíti, és az Országos Választási Bizottságot, illetőleg az Országgyűlést új eljárásra utasítja.”

3. Az Nsztv. érintett rendelkezései:

„10. § Az Országos Választási Bizottság megtagadja az aláírásgyűjtő ív hitelesítését, ha

a) a kérdés nem tartozik az Országgyűlés hatáskörébe,

b) a kérdésben nem lehet országos népszavazást tartani,

c) a kérdés megfogalmazása nem felel meg a törvényben foglalt követelményeknek,

d) ugyanazon tartalmú kérdésben három éven belül eredményes országos népszavazást tartottak,

e) az aláírásgyűjtő ív nem felel meg a választási eljárásról szóló törvényben foglalt követelményeknek. (...)

13. § (1) A népszavazásra feltett konkrét kérdést úgy kell megfogalmazni, hogy arra egyértelműen lehessen válaszolni.

(2) A konkrét kérdést a kezdeményezésben megfogalmazott formában kell népszavazásra bocsátani.

14. § (1) A népszavazás elrendelésére irányuló kezdeményezésről a 6. § szerinti bejelentést követően

a) kötelező népszavazás esetén 15,

b) fakultatív népszavazás esetén 30

napon belül kell dönten.

(2) Az Országgyűlésnek a népszavazás elrendeléséről szóló határozata tartalmazza, hogy a népszavazás ügydöntő vagy véleménynyilvánító, a népszavazásra bocsátott konkrét kérdést, továbbá rendelkezik a népszavazás költségvetéséről.”

4. A vizsgált OGY határozat szövege szerint:

„Az Országgyűlés az országos népszavazásról és népi kezdeményezésről szóló 1998. évi III. törvény rendelkezései szerint megtárgyalta a Fidesz Magyar Polgári Szövetség nevében dr. Orbán Viktor és a Kereszténydemokrata Néppárt nevében dr. Semjén Zsolt által benyújtott országos népszavazási kezdeményezést, és arról a 2007. december 17-i ülésén a következők szerint döntött:

Az Országgyűlés az »Egyetért-e Ön azzal, hogy a fekvőbeteg-gyógyintézeti ellátásért a jelen kérdésben megtartott népszavazást követő év január 1-jétől ne kelljen kórházi napidíjat fizetni?« kérdésben az országos ügydöntő népszavazást elrendeli.

Az országos ügydöntő népszavazás költségvetésére - az egy naptári napon szavazásra bocsátott kérdések számától függetlenül - 4470,00 millió forint fordítható.”

III.

Valamennyi kifogás megalapozatlan.

A kifogások két nagy csoportra oszthatók: az egyik csoportba tartozó kifogások az OGY határozat törvényességi vizsgálatára irányulnak, a másik csoportba tartozók pedig más érveket hoznak fel.

1. Az Alkotmánybíróság elsőként azzal a kérdéssel foglalkozott, hogy a jelen eljárásban, a népszavazási kezdeményezésnek ebben a szakaszában, a kérdést érintő kifogások elbírálásánál hogyan kell eljárnia.

Ennek során alapul vette egy másik, alkotmányjogi szempontból hasonló ügyben hozott, kötelezően elrendelendő népszavazást elrendelő országgyűlési határozattal kapcsolatban a 33/2004. (IX. 28.) AB határozatban (ABH 2004, 457.) (a továbbiakban: Abh.) kifejtetteket.

Ebben az ügyben született első alkalommal döntés olyan kifogásról, amelyet már a hitelesítést elrendelő OVB határozat ellen benyújtott kifogások alapján hozott alkotmánybírósági határozat ismeretében, az eredményes aláírásgyűjtés után, a népszavazás elrendelését követően nyújtottak be.

Az említett ügyben a kifogások egyebek között a népszavazásra feltett kérdés időszerűségét, ezzel kapcsolatban értelmezhetőségét vitatták.

Az Alkotmánybíróság az Abh.-val lezárt ügyben a népszavazás, a népszavazási eljárás jellegzetességeiből indult ki és - az adott ügyben felmerült egyértelműségi kifogással kapcsolatban - megállapította: az alkotmánybírósági vizsgálat minden esetben arra irányul, hogy az OVB, illetve az Országgyűlés határozata megfelel-e az Alkotmánynak és a vonatkozó jogszabályoknak. Ennek során alapvető szempont az, hogy az Országgyűlésnek végrehajtó, a népszuverenitás érvényre juttatását szolgáló szerepe van a kötelezően elrendelendő népszavazással kapcsolatban a folyamatnak abban a szakaszában, amikor már a népszavazás elrendeléséről kell dönteni.

Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is azt állapította meg, hogy a népszavazásra bocsátandó kérdés alkotmányossága, törvényessége az OVB által vizsgálandó és vizsgálható a hitelesítési eljárásban, az Alkotmány és az Nsztv. szabályai szerint.

Az OVB döntését követően - a törvényben meghatározott, jogvesztő határidő alatt - bárki számára nyitva áll a lehetőség, hogy a kérdéssel kapcsolatban alkotmányossági és törvényességi aggályait kifejtse, jogorvoslati eljárást kezdeményezzen.

A kezdeményezésben foglalt kérdés megengedhetőségét - törvényességét és alkotmányszerűségét - illetően az Alkotmánybíróság foglal állást, mindenre kötelezően, erre irányuló kifogás alapján.

Az Alkotmánybíróság döntése a kérdés hitelesítéséről állást foglaló OVB határozatot illetően szükségképpen a döntés meghozatalakor fennálló helyzethez igazodik. Az Alkotmánybíróság azt vizsgálhatja a hitelesítés tárgyában hozott OVB határozat ellen benyújtott kifogás alapján, hogy az OVB döntése a hitelesítésről az Alkotmánynak és a figyelembe veendő más törvénynek, az Nsztv.-nek megfelel-e.

Az Alkotmánybíróság jogosultságainak értelmezésével kapcsolatban - most már a népszavazást elrendelő határozat ellen benyújtható kifogásokról szóló döntése kereteit illetően, állampolgárok által kezdeményezett népszavazás esetében - jelentősége van annak, hogy az OVB-nek a kérdést hitelesítő döntését lényegében bárki kifogással támadhatja meg az Alkotmánybíróság előtt. Ez más megfogalmazásban azt jelenti, hogy ilyen esetben a kérdésre irányuló, de a nyitva álló jogvesztő határidő után előterjesztett, újabb kifogások - elkészttség miatt - nem vizsgálhatók érdemben.

Ennek a megállapításnak hatással kell lennie az elrendelésről szóló OGY határozat ellen benyújtott kifogások elbírálásával kapcsolatos alkotmánybírósági hatáskör értelmezésére is, a jelen esetben kötelezően elrendelendő népszavazással összefüggésben. A kifogások tartalma az, amelynek alapján azokat minősíteni lehet ilyenkor aszerint, hogy azok változatlanul a hitelesítés ellen irányulnak-e vagy az elrendelés alkotmányszerűségét, törvényességét vitatják. Kötelezően elrendelendő népszavazási kezdeményezésnél az olyan kifogásokat, amelyeket tartalmuk szerint

a hitelesítés szakaszában lehetett volna előterjeszteni, az Alkotmánybíróságnak vissza kell utasítania, az OGY határozatot helyben kell hagynia a Ve. 130. § (3) bekezdése alapján.

Ezzel azonosan foglalt állást az Alkotmánybíróság a 40/2004. (X. 27.) AB határozatban (ABH 2004, 512.).

A népszavazás elrendelését vagy a kötelezően elrendelendő népszavazás elrendelésének elutasítását követően benyújtott azokról a kifogásokról, amelyek nem az állampolgárok által kezdeményezett népszavazási kérdésre vonatkoznak, hanem más érveket hoznak fel az Országgyűlés határozata ellen, az Alkotmánybíróság dönt érdemi, tartalmi vizsgálat alapján. Esetről esetre foglalt állást az Országgyűlés elrendelő vagy elrendelést elutasító döntéséről, a kifogásokban foglalt tartalomhoz kötötten, a kifogás érveinek vizsgálata alapján.

Ebből az következik, hogy a népszavazási kérdéssel kapcsolatban - a népszavazás kötelező elrendelését követően benyújtható kifogások alapján - nem vizsgálható érdemben olyan kifogás, amelyet a hitelesítés után is elvben már előterjeszthettek volna, és ez független attól, hogy a kérdést magában foglaló aláírásgyűjtő ív mintapéldánya hitelesítéséről szóló OVB döntést kifogással az Alkotmánybíróság előtt annak idején megtámadták-e.

Az ilyen kifogások a tartalmuk szerint változatlanul a kérdés népszavazásra bocsáthatóságát illetően fogalmazznak meg alkotmányossági vagy törvényességi kétségeket - márpedig ezeket a kifogásokat a hitelesítésről szóló OVB döntést követően lehet csak előterjeszteni, meghatározott, jogvesztő határidő alatt, az eljárás jelen szakaszában már nem.

Ebben az eljárásban - ha nem merül fel új körülmény - már csak az OGY határozat törvényessége vizsgálható.

2. Minthogy a kifogások egy része szerint az Országgyűlés népszavazást elrendelő határozata nem felel meg az Nsztv. 14. § (2) bekezdése, valamint a Ve. 29/B. § (2) és (3) bekezdései szerinti tartalmi követelményeknek, mert nem tartalmazza a döntést megalapozó OVB határozatok megjelölését, a jogorvoslati eljárások eredményére történő utalást, a jogerő napját, az OGY határozattal szembeni jogorvoslati lehetőségeket, a választópolgári kezdeményezés számszerűsítését, a népszavazás költségvetésére való utalást, a megállapított tényállást, az elfogadott és mellőzött bizonyítékok megjelölését, és a döntés alapját képező jogszabályhelyeket, az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia kellett e kifogások elbírálásakor az elrendelésig tartó eljárást, a kifogásokban foglaltak szempontjából.

Az Alkotmánybíróság a Ve. 130. § (2) bekezdésében meghatározott hatáskörében nem az OVB, hanem az Országgyűlés határozatát vizsgálja, esetlegesen az Országgyűlést utasíthatja új eljárásra. Ebből következően az Alkotmánybíróság e döntés-felülvizsgálati jogköre alapján abban a kérdésben dönthet, hogy az Országgyűlés határozata tartalmazza-e az Nsztv. 14. § (2) bekezdése szerinti kötelező tartalmi elemeket, és hogy 1. az Országgyűlés helyesen állapította-e meg, hogy a népszavazás ügydöntő vagy véleménynyilvánító-e; 2. a kérdés megegyezik-e az aláírásgyűjtő íven szereplő kérdéssel; 3. az Országgyűlés megfelelően rendelkezett-e a népszavazás költségvetéséről. Az Alkotmánybíróság vizsgálhatja továbbá az Országgyűlés konkrét döntéshozatali eljárásának a törvényességét. Az Alkotmánybíróság - megfelelő kifogás alapján - a Ve. 130. § (2) bekezdésében biztosított hatáskörében eljárva arról határozhat tehát, hogy az Országgyűlés eljárása és maga a meghozott határozat - a fenti szempontok alapján - törvényes-e. Így például azt vizsgálhatja, hogy időben döntött-e az Országgyűlés, vagy történt-e az OGY határozat megítélését befolyásoló eljárási szabálysértés.

A Ve. 29/B. § (1) bekezdése szerint a választási bizottság határozattal dönt. A határozatot - meghozatala napján - írásba kell foglalni. A (2) bekezdés kimondja, hogy a határozatnak tartalmaznia kell

a) a választási bizottság megnevezését, a határozat számát,

b) a kérelmező nevét és lakóhelyét (székhelyét),

c) az ügy tárgyának megjelölését,

d) a rendelkező részben a választási bizottság döntését, a fellebbezés (bírószági felülvizsgálat iránti kérelem) lehetőségéről való tájékoztatást,

e) az indokolásban a megállapított tényállást és az annak alapjául elfogadott bizonyítékokat, a kérelmező által megjelölt, de mellőzött bizonyítást és a mellőzés indokait, valamint azokat a jogszabályhelyeket, amelyek alapján a választási bizottság a határozatot hozta.

A (3) bekezdés szerint ha a határozatban név-, szám vagy más elírás van, a választási bizottság a hibát kérelemre vagy hivatalból kijavíthatja. A számítási hibát tartalmazó határozat kijavítására csak akkor kerülhet sor, ha a számítási hiba kijavítása nem hat ki az ügy érdemére.

A Ve. 116. §-a szerint „Az I-X. fejezet, valamint a 89. §, a 99/O. § rendelkezéseit az országos népszavazáson a jelen fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.”

A Ve. 124. §-a sorolja fel azokat a szerveket, amelyek a népszavazáson mint választási bizottságok működnek.

Ez a felsorolás az Országgyűlést nem tartalmazza. Ezért az Országgyűlés népszavazást elrendelő határozatának tartalmára nem a Ve. 29/B. §-át kell alkalmazni, hanem az Nsztv. 14. § (2) bekezdését.

Az Nsztv. 14. § (2) bekezdése szerint az Országgyűlésnek a népszavazás elrendeléséről szóló határozata tartalmazza, hogy a népszavazás ügydöntő vagy véleménynyilvánító, a népszavazásra bocsátott konkrét kérdést, továbbá rendelkezik a népszavazás költségvetéséről.

Az Nsztv. nem tartalmaz szabályozást arról, hogy a népszavazás költségvetéséről - így a költségvetés részelemeiről, valamint az előirányzott összeg forrásáról - miként kell rendelkezni; továbbá arról sem, hogy ha több kérdésben egyidőben hitelesítették az összegyűjtött aláírásokat, akkor külön-külön kell-e határozni a népszavazás elrendeléséről, vagy egyetlen határozatban.

Az Alkotmánybíróság a fentiekre tekintettel megállapítja, hogy az Országgyűlés a határozatban helyesen állapította meg, hogy a népszavazás ügydöntő; a kérdés megegyezik az aláírásgyűjtő íven szereplő kérdéssel; az Országgyűlés az Nsztv.-nek megfelelően rendelkezett a népszavazás költségvetéséről, amikor arról döntött, hogy az országos ügydöntő népszavazás költségvetésére - az egy naptári napon szavazásra bocsátott kérdések számától függetlenül - 4470,00 millió forint fordítható.

Megállapítható, hogy az Országgyűlés 109/2007. (XII. 19.) OGY határozata az Nsztv. 14. § (2) bekezdése szerinti követelményeknek eleget tesz, és nem sérti a Ve. 29/B. § (2) és (3) bekezdéseit sem.

3. A jelen ügyben azt lehetett megállapítani, hogy, a kifogások egy része - részben már elbírált, részben új, de olyan érvek alapján, amelyeket a hitelesítésről szóló döntést követően is előterjeszthettek volna - változatlanul a népszavazási kérdés ellen irányul.

Ezért azokat a kifogásokat, amelyek szerint a fenti kérdésben nem lehet országos népszavazást tartani - mert a népszavazás kezdeményezésére vonatkozó politikai alapjog csak természetes személyeket illet meg, pártokat nem; továbbá azt a kifogást, amely szerint nem lehet népszavazást elrendelni, mert a kezdeményezők az eljárás során nem bizonyították, hogy jogosultak voltak a pártok képviselőire; valamint azt a kifogást, amely szerint a kérdés nem felel meg az egyértelműség követelményének, mert az abban használt fogalmak „pontatlanok, nem fedik a tényleges, objektív valóságot”, ezért a kérdés félrevezető a választópolgárok számára; illetve azt a kifogást, amely szerint a 27/2007. (V. 17.) AB határozatban foglaltakat is figyelembe kell venni a népszavazás megengedhetőségéről szóló döntésnél -, már elő lehetett volna terjeszteni a kérdés hitelesítéséről szóló OVB határozat ellen, bárki által benyújtható kifogásokban.

A népszavazási kezdeményezés és eljárás jelen szakaszában azonban ezek a kifogások már nem vizsgálhatók, az Alkotmánybíróság ezért ezeket a kifogásokat a fentiek alapján visszautasította.

4. Az egyik kifogásban azonban azzal is érveltek, hogy a hitelesítés és az elrendelés között olyan új körülmények merültek fel, amelyek miatt nincs helye népszavazás elrendelésének.

Ilyen új körülmény az a kifogás szerint, hogy a kérdést hitelesítő 59/2007. (X. 17.) AB határozat meghozatalát követően az Országgyűlés elfogadta a Magyar Köztársaság 2008. évi költségvetéséről szóló 2007. évi CLXIX. törvényt.

Habár ezt a törvényt valóban a kérdést tartalmazó aláírásgyűjtő ív mintapéldányának hitelesítését követően fogadták el, vagyis a hitelesíthetőségről való állásfoglalásnál ennek a törvénynek a tartalmát sem az OVB, sem az Alkotmánybíróság nem vehette figyelembe, a Magyar Köztársaság 2008. évi költségvetéséről szóló 2007. évi CLXIX. törvény mégsem tekinthető olyan körülménynek, amely az OGY határozat ellen benyújtott kifogások alkotmánybírósági elbírálását, minden kétséget kizáróan, érdemben befolyásolhatja. Jóllehet az Alkotmánybíróság a kérdést hitelesítő 59/2007. (X. 17.) AB határozatban ezzel a törvénnyel nem foglalkozott, de azt már vizsgálta, hogy a kérdés kizárt tárgykörbe tartozik-e az Alkotmány 28/C. § (5) bekezdés a) pontja alapján; vizsgálta azt is, hogy a kórházi napidíj bevétel vagy kiadás-e, illetve a kérdés költségvetési törvények tartalmának módosítására irányul-e. Az Alkotmánybíróság 16/2007. (III. 9.) AB határozata megállapította azt is, hogy Jövőbeli költségvetésre, valamely költségvetési törvényjavaslatra hivatkozva az aláírásgyűjtő ív hitelesítése megalapozottan nem tagadható meg”. A népszavazásra feltett kérdés alapján a „megtartott népszavazást követő év január 1-jétől” nem kell kórházi napidíjat fizetni.

Mindezekre figyelemmel megállapítható, hogy a Magyar Köztársaság 2008. évi költségvetéséről szóló 2007. évi CLXIX. törvény tartalma nem befolyásolja a népszavazás elrendeléséről szóló határozat mikénti megítélését. Az Alkotmánybíróság - tekintettel arra, hogy már vizsgálta a kérdés kizárt tárgykörbe tartozását az Alkotmány 28/C. § (5) bekezdés a) pontja alapján - ezt a kifogást is visszautasította.

5. Azzal a kifogással kapcsolatban, amely az országgyűlési határozat törvényellenességének indokaként állította, hogy az Országgyűlésnek az elrendeléskor nem volt hivatalos tudomása az aláírásokat hitelesítő OVB határozat jogerőre emelkedéséről, az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az Nsztv. és Ve. szabályai nem biztosítanak önálló jogorvoslatot az OVB ama nem érdemi döntése ellen, amely a határozata jogerejének megállapításáról szól, márpedig a kifogás a tartalma szerint ennek a döntésnek a jogszerűségét vitatja.

Az Országgyűlés népszavazást elrendelő határozata ellen irányuló ez a kifogás ezért nem alkalmas arra, hogy az Alkotmánybíróság az Országgyűlés határozatát a kifogásban állított okból megsemmisítse és az Országgyűlést új eljárásra utasítsa.

6. Azokkal az állításokkal kapcsolatban, hogy az aláírások hitelesítése során számos törvénytörtént történt, és a vizsgált OGY határozatot ebből az okból kell megsemmisíteni, az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az aláírások hitelesítésével összefüggésben - az ilyen tartalmú OVB határozat, a jelen esetben a 476/2007. (XII. 5.) OVB határozat ellen - jogszabálysértésre hivatkozva felülvizsgálat iránti kérelmet lehet benyújtani az OVB-nél, a Ve. 82. § (1) és (2) bekezdése, valamint a Ve. 83. §-a (2) bekezdése alapján, a megadott határidőn belül.

A népszavazás elrendeléséről szóló határozat ellen benyújtható kifogásokban előterjesztett ilyen kérelmeket ezért az Alkotmánybíróság visszautasította.

7. Az Alkotmánybírósághoz az egyik kifogás a kifogás előterjesztésére nyitva álló határidő - december 27-e, 16 óra - után, december 28-án érkezett.

Az Alkotmánybíróság ezt a kifogást ezért - a Ve. 77. § (5) bekezdése alapján - érdemi vizsgálat nélkül visszautasította [28/1998. (VI. 16.) AB végzés, ABH 1998, 523.].

8. A népszavazási kezdeményezések alkotmányjogi vonatkozásai vizsgálhatók az Alkotmánybíróság által, az Alkotmány és az Nsztv. valamint a Ve. szabályai szerint, más - ezek között az az állítás, hogy a népszavazásra feltett kérdés igazságtalan és célszerűtlen - nem.

9. A népszavazást elrendelő határozat ellen benyújtott kifogások elbírálására irányuló eljárás felfüggesztésére sem az Nsztv., sem a Ve. nem ad lehetőséget; felfüggesztés kéréséhez való jogot pedig - szemben egyes más állami szervek eljárására vonatkozó szabályozással - sem az 1989. évi XXXII. törvény (Abtv.), sem az Ügyrend nem biztosít az eljárást kezdeményező személyeknek. Ilyen rendelkezések hiányában az eljárás felfüggesztésének nincs helye.

Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az OGY határozatát helybenhagyta.

10. Az Alkotmánybíróság - tekintettel az Országgyűlés határozatának Magyar Közlönyben való megjelenésére - elrendelte e határozatának a Magyar Közlönyben való közzétételét.

Dr. Bihari Mihály s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lenkó Barnabás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévay Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Paczolay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Trócsányi László s. k.,
alkotmánybíró